

Subject Area
Sociology

Year: 2022
Vol: 8 Issue: 105
PP: 4233-4246

Arrival
28 October 2022

Published
31 December 2022

Article ID Number
66649

Article Serial Number
16

Doi Number
<http://dx.doi.org/10.29228/8/ssj.66649>

How to Cite This Article
Hasgöl, Ö. & Güdücü, B. (2022). "Covid-19 Pandemisi'nin Karantina Süreçlerinde Hane İçinde Fiziksel ve Psikolojik Şiddet Yaşanma Durumunun Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi"

International Social Sciences Studies Journal, (e-ISSN:2587-1587) Vol:8, Issue:105; pp:4233-4246

Social Sciences Studies Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Covid-19 Pandemisi'nin Karantina Süreçlerinde Hane İçinde Fiziksel ve Psikolojik Şiddet Yaşanma Durumunun Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi

Investigation of Physical and Psychological Violence in Household According to Different Variables During the Quarantine Process of the Covid-19 Pandemic

Özlem Hasgöl¹ Burcu Güdücü²

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi., İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

² Dr. Öğr. Üyesi., İstanbul Aydın Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dahili Tıp Bilimleri Bölümü, İstanbul, Türkiye

ÖZET

Covid-19 pandemi süreci, yalnızca sağlık odaklı sorunların ortaya çıktığı değil, aynı zamanda sosyolojik anlamda ciddi boyutlara varan toplumsal sorunların da ortaya çıktığı bir dönemdir. Özellikle de pandemi ile birlikte yaşanan ekonomik zorluklar, bireylerin çatışma ve şiddet eğilimlerinde artışa sebebiyet vermiştir. Dolayısıyla bu durum, bireylerin ev yaşamlarına etki ederken, aile içi şiddeti de tetiklemiştir. Bunun sonucunda hane içinde yaşanan fiziksel ve psikolojik şiddet daha da görünür hale gelmiştir.

Bu çalışmada, İstanbul İli Şişli İlçesi'nde, farklı sosyokültürel yapıları oluşturan mahallelerde ikamet eden, 18 yaş üstü 700 birey ile bir anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre hane içinde, her iki şiddet türünü de yaşayanların sayısı yaşamayanlara oranla daha azdır. Öte yandan sonuçlar, temel ihtiyaçları karşılama ve ekonomik sıkıntılar konusunda yaşanan sorunların etkisi ile artan fiziksel ve psikolojik şiddet oranının, bu konuda sıkıntıları bulunmayan katılımcılara göre yüksek olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Aile İçi Şiddet, Ekonomik Sıkıntılar, Fiziksel Şiddet, Psikolojik Şiddet, Temel İhtiyaçlar

ABSTRACT

The Covid-19 pandemic process is a period in which not only health-oriented problems emerge, but also social problems that reach serious sociological dimensions. In particular, the economic difficulties experienced with the pandemic have led to an increase in the tendency of individuals to conflict and violence. Therefore, this situation, while affecting the home life of individuals, also triggered domestic violence. As a result, physical and psychological violence in the household has become more visible.

In this research, a survey was conducted with 700 individuals over the age of 18 residing in the districts of Şişli, İstanbul, which constitute different socio-cultural structures. According to the results of the research, the number of people who experience both types of violence is less than those who do not. On the other hand, the results show that the rate of physical and psychological violence, which increases with the effect of problems in meeting basic needs and economic difficulties, is higher than the participants who do not have any problems in this regard.

Keywords: Basic Needs, Domestic Violence, Economic Distress, Physical Violence, Psychological Violence

1. GİRİŞ

2020 yılının başı itibari ile Çin'den tüm dünyaya yayılan Covid-19 Pandemisi, yalnızca yarattığı sağlık sorunları açısından değil, aynı zamanda, insanların sosyal ve ekonomik yaşamlarında yaratmış olduğu olumsuz etkiler dolayısıyla da toplumsal olarak önem taşımaktadır. Özellikle de sosyoekonomik, psikolojik anlamlarda ortaya çıkan olumsuz tablo, dünya genelinde gergin ve negatif davranışlara odaklı bir insan formu yaratmış, şiddet unsurunun da toplumun geneline yayılmasına sebebiyet vermiştir (Şahin, Çakmak, & Erdem, 2021, s. 7351). Fiziksel ve psikolojik şiddetin giderek yaygınlaşması, dünya genelinde ekonomik sorunlar başta olmak üzere birçok farklı unsura bağlı olduğu gibi şiddetin en sık ve en yoğun olarak gözlemlendiği alan evler, bir başka deyişle aile yaşamı olmuştur.

Konu ile ilgili olarak gerçekleştirilen bu araştırmanın amacı, Covid-19 Pandemisi'nin karantina süreçlerinde hane içinde fiziksel ve psikolojik şiddetin yaşanma durumunu belirlemektir. Bu çerçevede aşağıdaki alt problemlere cevap verilmeye çalışılmıştır:

1. Covid-19 Pandemisi'nin karantina süreçlerinde hane içinde fiziksel şiddet yaşanma durumu nedir?
2. Karantina sürecinde hane içinde fiziksel şiddet yaşanma durumu, bireylerin;
 - a) Cinsiyetlerine,
 - b) Eğitim düzeylerine,
 - c) Hanenin aylık gelirlerine,

- d) Temel ihtiyaçları karşılayamama kaygı düzeylerine ve
- e) Ekonomik sıkıntı yaşanma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
3. Covid-19 Pandemisi'nin karantina süreçlerinde hane içinde psikolojik şiddet yaşanma durumu nedir?
4. Karantina sürecinde hane içinde psikolojik şiddet yaşanma durumu, bireylerin;
- a) Cinsiyetlerine,
- b) Eğitim düzeylerine,
- c) Hanenin aylık gelirlerine,
- d) Temel ihtiyaçları karşılayamama kaygı düzeylerine ve
- e) Ekonomik sıkıntı yaşanma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Şiddet Kavramı ve Şiddet Türleri

Şiddet tanımlanırken, basitlikten daha fazla muğlaklık bulunmaktadır. Bunun temel nedeni kavramın üzerine yazılan çok sayıda metinde kesin bir tanımın bulunmamasıdır. Terimin herkes tarafından farklı şekillerde değerlendirilmesi, kalıplaşmış ve genel-geçer olarak kabul gören tanımlamaların olmasını zorlaştırmaktadır. Bir başka deyişle, terimin temelini destekleyen ortak ya da geniş kitlede kabul görmüş olan bir biçimde oluşturulması zorlaşırken, konuyu farklı açılardan ele alan taraflar kendi görüş, beklenti ve çalışma alanlarına göre değerlendirmeler yapmaktadırlar (Shitta-Bey, 2016, 153).

“Şiddet, kişileri yaralamaya veya malları yok etmeye yönelik doğrudan veya dolaylı eylem biçiminde ifade edilebilir. Bir karşılıklı ilişkiler ortamında taraflardan biri veya birkaçı doğrudan veya dolaylı, toplu veya dağınık olarak, diğerlerinin veya birkaçının bedensel bütünlüğüne veya törel bütünlüğüne veya mallarına veya simgesel ve sembolik kültürel değerlerine, oranı ne olursa olsun, zarar verecek şekilde davranırsa” (Polat, 2001, 6) bu durum şiddet olarak tanımlanır. Bu şiddetin aile bireyleri arasında yaşanması halinde “aile içi şiddet” olarak ifade edilir.

Walby vd. (2017, 4) açısından şiddet, bir bireyin/bireylerin diğerine/diğerlerine gücün ve zararın farklı biçimlerini içine alacak şekilde, fiziksellüğün ötesine uzanmış, insani unsurları yitirmiş, istismar ve zorlama amaçları dahilinde sergilenen davranışları kapsamaktadır. Temel olarak şiddet ile ilgili tanımlamalarda, çoğunlukla bu davranışın neden olduğu fiziksel etkiler ön plana çıkarılmaktadır. Fakat bunun ötesinde Polat'ın belirttiği gibi şiddet, fiziksellüğün ötesine geçmiş bir niteliğe ve kimliğe sahiptir.

Öte yandan hukukçular açısından şiddet, bir suç olması vesilesi ile hukuki metinlerde, daha genel bir şekilde ele alınmaktadır. Buna göre hukuki açıdan şiddet, insanın/insanların, benzerine/benzerlerine yönelik, onlarda kalıcı ya da kalıcı olmayan psikolojik ve fiziksel hasarlar ya da yaralar oluşmasına sebebiyet veren; saldırganlık ve hoyratlık şeklinde değerlendirilen eylemler, hareketler ve davranışlar olarak değerlendirilmektedir (Polat, 2017, 16). Krug vd. (2002, 1083-1084), şiddetin büyük bir halk sağlığı sorunu olduğunu düşünmektedirler. Araştırmacılara göre şiddet, sosyal ve ekonomik anlamda ciddi maliyeti olan ve toplumun geniş bir kesimi üzerinde, toplumsal ilişkilerin gidişatını olumsuz yönde etkileyecek nitelikteki davranışların tamamını içerisinde barındırmaktadır.

2.2. Fiziksel Şiddet

Kavramsal olarak fiziksel şiddet, herhangi bir ceza vermek maksadıyla, fiziksel olarak bir bireyin karşısındakine her türlü zararı verebilecek türden eylemler gerçekleştirilmesidir. Özellikle de bir bireyin vücut bütünlüğüne zarar veren, ona acı çektiren tüm saldırılar fiziksel şiddet kapsamında değerlendirilmektedir. Fiziksel şiddet çeşitleri arasında tokat, yumruk, tekme atmak, itmek, ısırma, kolunu bükme, boğazını sıkmak, kesici ya da delici bir alet ile yaralamak, işkence yapmak, ateşle ya da kaynar suyla yakmak gibi adli vakalar içerisinde de sıklıkla rastlanan yöntemler ön plana çıkmaktadır. Fiziksel saldırının ardından yaşanan süreçte, basit yaralanmadan hayati tehlike yaratan yaralanmalara kadar varan bir süreç işlemektedir (Özgentürk, Karğın ve Baltacı, 2012, 58).

Genel olarak fiziksel şiddet, toplumların birçok toplumda genelinde baskı, eğitim ve disiplin aracı olarak da kullanılmaktadır. Fakat bu tür bir eylemin, insan onurunu kırıcı ve insanı küçültücü evrensel bir davranış olarak ele alındığı da görülmektedir. Sadece insanlara değil, aynı zamanda hayvanlara da uygulanan fiziksel şiddet, büyük ölçüde aynı olumsuz sonuçlara sebebiyet vermektedir (Şenol ve Mazman, 2014, 14). Bazı araştırma ve değerlendirmelerde ise fiziksel şiddet dahilinde, bireyi/bireyleri sağlıksız koşullarda yaşamaya maruz bırakma ve çeşitli sağlık hizmetlerinden mahrum bırakma gibi eylemler yer almaktadır (Karagün ve Çağlayan, 2014, 114).

Öte yandan fiziksel şiddet, yalnızca fiziksel eylemler neticesinde ortaya çıkan bir sorun olarak görülmemektedir; sorun, zincirleme etkiler de yaratabilmektedir. Buna göre fiziksel şiddet neticesinde, fiziksel şiddete maruz kalan bireylerin, şiddet eylemi neticesinde kendilerini değersiz hissettikleri, özgüven kaybı sorunu ile karşılaştıkları ve korku, kaygı gibi duygusal sorunların da sürecin ilerleyen safhalarında ortaya çıktığı gözlemlenmiştir (Eke ve Küçükali, 2022, 36). Fiziksel şiddet, ölüme, sakatlığa, yaralanmaya ya da zarara neden olma potansiyeline sahip kasıtlı fiziksel güç kullanımınıdır. Fiziksel şiddet yaş, cinsiyet, ırk, cinsellik, zenginlik ve coğrafya gözetmeksizin toplumda meydana gelmektedir. İster kamusal ister özel yaşamda meydana gelsin, bu tür eylemlerle tehdit etme, zorlama ya da keyfi olarak özgürlükten yoksun bırakma şeklinde, yakın bir ilişki içinde olan hem erkekleri hem de kadınları etkilemektedir (Yusuf vd., 2019, 1).

2.3. Psikolojik Şiddet

İlk kez 1970'li yıllarda, İskandinav ülkelerindeki okullarda çocuklar arasındaki şiddet odaklı davranışlar sırasında dikkati çeken hususlar, psikolojik şiddet kavramının literatüre kazandırılmasına vesile olmuştur. Okullardaki çocuklar üzerinde gerçekleştirilen araştırmalarda, kendini savunmakta zorlanan bir çocuğun, bir grup çocuk tarafından, sürdürülebilir bir şekilde davranışlar ve söylemler ile karşılaşması psikolojik şiddet olarak adlandırılmıştır. Daha sonrasında, bu kavrama dair araştırmaların iş hayatı üzerine yönlendirildiği görülmüştür (Çöl, 2008, 108).

Psikolojik şiddet, konu ile ilgili araştırmaların yoğunlaştığı dönemde psikolojik saldırganlık, psikolojik istismar, psikolojik kötü muamele, duygusal şiddet ya da duygusal istismar gibi davranışların etkililiği ile ele alınmaktadır. Kavramsal olarak psikolojik şiddetin tanımlanması konusunda engel teşkil eden temel unsur, kavramın içerisinde, alışıl gelmiş olan fiziksel parametrelerin yokluğu neticesinde, hangi davranışın şiddete yönelik olduğunun tespitinin zorlaşmasıdır (Boyacıoğlu, Uysal ve Erdugan, 2020, 5).

Genel olarak literatürde, fiziksel ya da psikolojik olarak acı duygusunun ortaya çıkmasına sebebiyet verebilecek/veren tüm davranış biçimleri şiddet dahilinde ele alınmaktadır. Bu tür bir ortamda, tüm fiziksel saldırılar şiddet dahilinde ele alınsa da fiziksel olmayan, ancak bireylerin zihinsel sağlığını ve genel olarak psikolojisini olumsuz yönde etkileyen, kendisini baskı ve tehdit altında hissetmesine sebebiyet veren tüm tutum ve davranışlar psikolojik şiddet olarak değerlendirilmektedir (Şahin ve Türk, 2010, 2).

De Oliveira vd. (2021, 2), psikolojik şiddeti, bir kişinin benlik saygısına, kimliğine ya da gelişimine zarar veren ya da vermeye çalışan herhangi bir eylem, ihmal olarak açıklamışlardır. Araştırmacılar açısından psikolojik şiddet, ev yaşamından başlamak sureti ile hayatın farklı alanlarına yayılarak insanların yaşamlarını psikolojik anlamda sekteye uğratan davranışları içermektedir.

2.4. Aile İçi Şiddet

Aile içi şiddet, aile bireylerinin birbirleri ile iletişimlerinde, çoğunlukla güçlü olan tarafın, güçsüz olan ya da gücü daha az olan tarafa karşı sergilediği fiziksel, duygusal, sözel, ekonomik, cinsel, vb. nitelikteki tüm eylemleri kapsamaktadır. Şiddet toplumsal bir olgu olmakla birlikte en temel olarak görüldüğü yer, çoğunlukla aile olmaktadır (Tatlıoğlu, 2016, 224).

İlk olarak 1960'lı yıllarda, aile içerisinde çocuk istismarı ile başlayan aile içi şiddet sorunu, zaman içerisinde konuya dair yapılan araştırmaların ortaya koymuş olduğu sonuçlara istinaden, aile içerisindeki tüm fertleri kapsayan ve onların aile içerisindeki yaşamlarından sosyal yaşamlarına doğru uzanan etkileri olan bir sorun olarak değerlendirilmiştir. Aile içi şiddet, yaratmış olduğu kalıcı ve uzun süren etkileri ile konuşulmaktan çekinilen bir konu olarak bireylerin yaşamlarında gizli bir şekilde kalmaktadır (Duman, Özdağ ve Özcan, 2003, 51).

Aile içi şiddet veya eş istismarı olarak da bilinir. Herhangi biri (erkek veya kadın) aile içi şiddet suçlusu veya mağduru olabilir. Bu tür şiddet, yakın bir ilişkide, bir kişinin flört ya da evlilik ilişkisinde ya da birlikte yaşama sürecinde, diğerine hükmetmeye ve onu kontrol etmeye çalıştığı, o ilişkideki kişilere fiziksel, psikolojik ya da cinsel zarar veren yıkıcı davranışları kapsamaktadır. Çeşitli fiziksel saldırı eylemlerini, korkutma, sürekli aşağılama ya da aşağılama gibi psikolojik istismar, cinsel ilişkiye zorlama ya da bir kişiyi ailesinden ve arkadaşlarından tecrit etme, hareketlerini izleme ve erişimini kısıtlama gibi diğer kontrol edici davranışları takip etmektedir (Naik ve Naik, 2016, 1698).

Yaşanan olumsuz olayların aile içi şiddet olarak adlandırılması adına ön plana çıkan temel husus, tarafların doğrudan birinci dereceden akrabalık ilişkilerinin ya da aile kimliğine sahip niteliklerinin bulunmasının zorunlu olmamasıdır. Birlikte yaşayan ya da aile içerisinde dışarıdan dahil edilen üvey niteliğindeki kimselerin kendi aralarında yaşamış oldukları sorunlar da, aile içi şiddetin bir başka boyutunu oluşturmaktadır (Flury, Nyberg ve Riecher-Rössler, 2010, 2). Bu durum, aynı zamanda aile içi şiddetin boyutlarının kolay bir şekilde gelişebileceği ve

ciddi ölçekli tehdit yaratabileceği konusunda da emareler vermektedir. Öncelikle fiziksel şiddet ile başlayan süreç, zaman içerisinde cinsel şiddete dönüşebilmekte ve psikolojik şiddet sürecin bir başka boyutunu oluşturmaktadır.

Nihai noktada aile içi şiddetin yaş, cinsiyet vb. demografik ayrıma tabi olmadığı; sınırsız bir şekilde yaşanabildiği görülmektedir (İdris vd., 2018, 199). Aile içi şiddet bir döngü halinde yaşanır. Erkekten kadına, kadından çocuğa, çocuktan tekrar erkeğe gibi. Ya da kadından çocuğa, çocuktan erkeğe, erkekten kadına biçiminde, bu döngünün başlangıç veya bitiş noktaları değişebilir. Pandemi gibi hane halkının tamamının evde olduğu süreçlerde yaşanan aile içi şiddet olaylarının sıklığını arttırmıştır.

2.5. Pandemi Döneminin Yarattığı Genel ve Ekonomik Sorunlar

Covid-19 salgını ile başlayan ve insan yaşamını şekillendiren yeni süreç, toplumsal olarak dünya genelinde algılama, yaşama ve davranma açısından köklü değişiklikleri de beraberinde getirmiştir. Salgın, bireylerin rutin yaşam düzenlerinin bozulmasına sebebiyet vermekle birlikte farklılaşan rutin, toplumsal olarak zorlu bir alışma sürecinin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Değişimin negatif yönde olması ve giderek derinleşmesi, özellikle manevi anlamda, toplumun geçmiş ile olan bağlarının gözle görülür bir şekilde kopmasına sebebiyet vermiştir. Bireysel anlamda yaşanan psikolojik çöküntünün boyutları giderek tırmanmıştır (Ahmadi, 2020, s. 67).

Konu ile ilgili olarak TÜBİTAK tarafından gerçekleştirilen araştırma insanların, salgın etkisi ile birlikte ne denli zorlu bir sürece girdiklerini de göstermektedir. Araştırmanın sonuçları göstermektedir ki bireyler, salgının ortaya çıkarmış olduğu maddi ve manevi anlamdaki olumsuz tablonun neticesinde, normal zamanda alışıktıklarından daha fazla bir stres yükü ile karşılaşmışlardır. Bu stres yükü, zaman içerisinde hayata dair farklı travmaların yaşanmasına dair sorunları tetiklemiştir. Aynı zamanda bireyler arasındaki toplumsal çatışma da, yeni ve kritik bir sorun olarak ortaya çıkmıştır (TÜBİTAK, 2021, 69-76).

Pandeminin insanların yaşamındaki en belirgin ve en derin etkisi, yaşanan sürecin ve onun olumsuz etkilerinin, uzun süre boyunca insanların yaşamında, canlı bir şekilde kalacağına dair ortaya çıkan inanıştır. Bu durum, bireylerin daha olumlu ve gelecek adına daha umutlu olarak düşüncelerini ve hareket etmelerini zorlaştırmıştır. Bireyler, bu duyguların etkisi ile mevcut içerisinde buldukları zamanın getirilerini ve yapmaları gereken birçok görevi geri plana atarak derin depresyon sorunları yaşamaya başlamışlardır (Urhan ve Arslankoç, 2021, 947-949).

Pandemi ile birlikte bireylerin yaşamlarında, çok sayıda olumsuz yönde değişim olmakla birlikte en zorlu süreç ekonomik konular ile ilintili olmuştur. Bu konuya dair sorunlar bireylerin yaşamlarındaki kaygı ve stres düzeyinin artmasına sebebiyet vermiştir. Finansal anlamdaki gerileme, sahip olunan birçok iş fırsatının elden gitmesi, buna paralel olarak yaşanan sosyal ilişkilerdeki bozulma ve bu durumun değişmesi adına, yakın zamanda bir umudun görülmemesi gibi sorunlar, toplumun sosyoekonomik anlamda bir çözümsüzlüğe sürüklenmesine neden olmuştur (Cerrah ve Dilmaç, 2022, 68).

Eroğlu (2020, 232-233), konu ile ilgili yaptığı ve farklı araştırmaların bulgularına dayanan çalışmasında, işsizliğin, Türkiye örneğinde olduğu gibi hızla yayılan bir pandemi etkisi olduğunu tespit etmiştir. Araştırmacının bir başka tespiti ise bu derin ve geniş kesimleri etkileyen sorunların, beraberinde fizyolojik ve psikolojik birçok sorunu tetikleme kapasitesinin bulunduğudır.

Çetin ve Aral (2022, 86), konu ile ilgili yaptıkları araştırmada, pandeminin yaratmış olduğu ekonomik sorunların en önemli etkisi olan işsizliğin, özellikle işsiz kalan bireylerin aile yaşamlarına sirayet ettiğini göstermektedir. Bu etki neticesinde bireyler, çevreleri ile olumsuz yönde ve çatışma odaklı ilişkiler kurmuşlar ve mutsuz bir sosyal yaşam sürdürmek zorunda kalmışlardır. Sürecin olumsuz getirileri, işsiz kalan bireyler başta olmak üzere, toplumun farklı kesimlerinin psikolojilerini olumlu ve olumsuz yönde etkilemiştir.

Aile kurumu, ruhsal, psikolojik, yaşamsal, sosyal olmak üzere çok yönlü fonksiyonları olan bir kurumdur. Toplumsal ve travmatik bir olay olan Covid-19 Pandemisi aile kurumu için zorlu ve stres yüklü bir süreç olmuştur. Bu süreci ruh sağlığını ve yaşam kalitesini koruyarak, düzen içinde geçirmede aile fonksiyonlarının güçlü olması önemlidir (Çelik & Çak, 2021, s. 44). COVID-19 pandemi süreci yasaklar, davranış değişiklikleri, konfor değişikliği nedeniyle bireylerin yanı sıra aile ilişkileri kapsamında farklı psikososyal zorlanmaları beraberinde getirmiş, aile ilişkilerini, aile bireylerinin rollerini etkilemektedir.

2.6. Pandemi Döneminde Ekonomik Sorunlar Temelinde Aile İçi Fiziksel ve Psikolojik Şiddet

Ünal ve Gülseren'in (2020, 91-92), pandemi döneminin aile yaşantısına olan olumsuz yansımalarını inceledikleri çalışmalarında, pandemi ile birlikte ortaya çıkan, çok boyutlu sorun nasıl bir aile içi çatışma ve şiddet unsuruna dönüştüğünü araştırmışlardır. Araştırmaların tespitlerine göre özellikle, eşlerin birbirleri ile daha fazla zaman geçirmesi ile birlikte yaşanan çatışmalar, stres unsuru ile birleştiğinde çiftlerin ilişkilerinin zarar görmesine sebebiyet vermiştir. Özellikle de kadına yönelik şiddet, düzeyi giderek artan bir sorun haline almıştır.

Ergöner, Biçen ve Ersoy (2020, 52), pandemi döneminde, ev içerisinde yaşanan şiddet olaylarının ortaya çıkardığı tabloya, çok sayıda, farklı çalışmanın bulgularına paralel olarak bir yaklaşım geliştirmişlerdir. Araştırmacıların değerlendirmelerine göre pandemi, ailelerin ev yaşamlarının kapalı hale gelmesine sebebiyet vermek ile birlikte ailelerin ev içerisinde yaşamış oldukları, şiddet odaklı sorunlarının daha gizli hale gelmesine neden olmuştur. Ekonomik nedenlerin önemli bir baskı unsuru olduğu süreçte söylem ya da eyleme dayalı olarak birçok şiddet olayı cereyan etmiş ve sayıları hızlı bir şekilde artmıştır.

Karaca, Aksakal ve Kılıç (2020, 1829-1830), Covid-19 salgınının Türkiye’de aile içerisinde yol açtığı toplumsal etkileri araştırdıkları çalışmalarında, öğrencileri üzerinde bir araştırma yapmışlardır. Öğrencilerden alınan cevaplar incelendiğinde, pandemi sürecinde, evlerde yaşanan maddi sorunların, büyük ölçüde, aile içerisindeki huzuru bozduğu ve aile üyeleri arasında, karşılıklı olarak psikolojik şiddet temelinde, fiziksel şiddet unsurlarına da rastlanacak türden çatışmaların yaşandığı dikkati çekmiştir.

Birinci ve Bulut (2020, 66-67), pandemi döneminde, aile içi şiddete dair çeşitli kaynaklardan topladıkları haber ve raporların sonuçlarını derlemişlerdir. Araştırmacıların tespitlerine göre aile içi şiddet, pandeminin yarattığı, olumsuz psikolojik unsurlardan beslendiği gibi ekonomik anlamdaki zorlukların tetiklemesi ile daha da üst düzey çıkmıştır. Bu şekilde, aile içerisinde yaşanan şiddet öncelikle kadına uygulanan fiziksel ve psikolojik şiddet ile başlamakta ve daha sonrasında diğer aile üyelerine sirayet etmektedir.

Atay ve Gerçek (2021, 231-234), iş yaşamındaki değişimler ile birlikte ofis ortamını ev ortamına taşıyan bireylerin yaşamış oldukları sorunları araştırmışlardır. İki araştırmacının temel tespiti, evde hem iş hem de aile yaşantısını sürdürmeye çalışan bireylerin bu süreçte bir denge kurmayı başaramadıklarını tespit etmişlerdir. Bu şekilde yaşanan iş stresi-sosyal yaşam stresi çatışması, aile içerisindeki anlaşmazlık ve psikolojik anlamdaki şiddete yönelik davranışların düzeyinin artmasına sebebiyet vermiştir.

Dızman, (2022, 2480-2481), pandemi sürecinde ev içerisinde yaşanan şiddet olaylarının boyutlarını, üniversite öğrencileri özelinde gerçekleştirdiği bir araştırma ile incelemiştir. Araştırmacının tespitleri göstermektedir ki, katılımcıların ailelerinde öncelikli olarak yaşanan finansal sorunlar, zaman içerisinde öncelikle ebeveynlerin kendi aralarında; ilerleyen zamanlarda ise çocukları üzerinde şiddet eylemleri gerçekleştirmelerine neden olmuştur. Ev içerisinde finansal sorunlar, zaman içerisinde tek bir bireyden diğer aile fertlerine yayılan bir şiddet sorununun ortaya çıkmasına sebebiyet vermiştir.

3. ARAŞTIRMA VE BULGULAR

3.1. Yöntem

3.1.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmanın modeli betimsel nitelikte araştırma tür kapsamında ele alınan tarama modelidir. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu mevcut var olduğu hali ile betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 2012). Araştırmaya konu olan durum, olay, birey veya da nesne, kendi var olduğu koşulları içinde ve doğal yapısı ve ortamı ile betimlenmeye çalışılır.

3.1.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini İstanbul İli Şişli İlçesi oluşturmaktadır. Çalışma için Şişli bölgesinin seçilmesinin temel nedeni, bölge içerisinde farklı sosyokültürel yapıları oluşturan mahalleleri içerisinde barındırmasıdır. Araştırmanın örneklemini rastgele örneklem yöntemiyle seçilen İstanbul İli Şişli İlçesi’nde 25 mahallede yaşayan, 18 yaş üstü 700 birey oluşturmaktadır.

Araştırmada yer alan katılımcıların cinsiyetlerine, eğitim düzeylerine, hanelerinin aylık gelirlerine, temel ihtiyaçlarını karşılayamama kaygı düzeylerine ve ekonomik sıkıntı yaşama durumlarına ilişkin betimsel istatistikler aşağıdaki Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Katılımcılara ait betimsel istatistikler

Değişken	Kategori	n	%
Cinsiyet	Kadın	305	43,6
	Erkek	367	52,4
	Diğer	28	4,0
Eğitim düzeyi	İlkokul ve az	79	11,3
	Ortaokul	83	11,9
	Lise	230	32,9
	Üniversite	255	36,4
	YL ve üzeri	53	7,6
Hane aylık gelir	Asgari ücret ve az	134	19,1
	5000-10000	224	32,0
	10001-15000	119	17,0
	15001-20000	92	13,1
	20001-30000	57	8,1
	30001 ve üzeri	74	10,6
Temel ihtiyaçları karşılayamama kaygısı	Hayır	156	22,3
	Evet	363	51,9
	Bazen	181	25,9
Ekonomik sıkıntı yaşama durumu	Hayır	150	21,4
	Evet	385	55,0
	Bazen	165	23,6

Tablo 2 ayrıntılı bir şekilde incelendiğinde, 367 katılımcının (%52,4) erkeklerden meydana geldiği, 255 katılımcının (36,4) üniversite mezunu olduğu, 224 katılımcının (%32,0) 5000-10000 TL arası gelire sahip olduğu, 363 katılımcının (51,9) karantina süreçlerinde temel ihtiyaçlarını karşılayamama kaygısı yaşadığını ve 385 katılımcının (%55,0) karantina süreçlerinde ekonomik sıkıntı yaşadıklarını ifade etmişlerdir.

3.2. Bulgular ve Yorum

3.2.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın birinci alt problemi “Covid-19 Pandemisi’nin karantina süreçlerinde hane içinde fiziksel şiddet yaşanma durumu nedir?” biçiminde belirlenmiştir. Araştırma sorusu ile ilgili elde edilen bulgular, aşağıdaki Tablo 3’te yer almaktadır.

Tablo 3. Covid-19 Pandemisi’nin karantina süreçlerinde hane içinde fiziksel şiddet yaşanma durumu ile ilgili betimsel istatistikler

Aile içi fiziksel şiddet yaşanma durumu	n	%
Evet	107	15,3
Hayır	593	84,7
Toplam	700	100

Tablo 3 incelendiğinde, Covid-19 Pandemisi’nin karantina süreçlerinde 107 katılımcı (%15,3) “hane içinde fiziksel şiddetin” yaşadığını ifade ederken, 593 katılımcı (%84,7), “hane içinde fiziksel şiddetin” yaşanmadığını ifade etmişlerdir.

Ortaya çıkan bulgular, katılımcıların büyük bir çoğunluğunun, karantina süreçlerinde hane içinde fiziksel şiddete maruz kalmadığını gösterse de araştırmaya katılan 18 yaş üstü 700 bireyden 107’sinin hane içinde fiziksel şiddet yaşadığını ifade etmesi, toplumun en temel sosyolojik birimi olan hanede şiddetin azımsanmayacak ölçüde olduğunu göstermektedir.

3.2.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın ikinci alt problemi “Covid-19 Pandemisi’nin karantina süreçlerinde hane içinde fiziksel şiddet yaşanma durumu, bireylerin; a)cinsiyetlerine, b)eğitim düzeylerine, c)hanelerin aylık gelirlerine, d)temel ihtiyaçlarını karşılayamama kaygı düzeylerine ve e)karantina süreçlerinde ekonomik sıkıntı yaşanma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” biçiminde belirlenmiştir.

3.2.2.1. Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulgular

“Covid-19 Pandemisi’nin karantina süreçlerinde hane içinde fiziksel şiddet yaşanma durumunun” cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip – göstermediğini belirlemek amacı ile Ki-Kare istatistik hesaplama yöntemi kullanılmıştır. Analiz sonucu elde edilen bulgular aşağıdaki Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4. Covid-19 Pandemisi'nin karantina süreçlerinde hane içinde fiziksel şiddet yaşanma durumunun cinsiyet değişkenine göre analizi

Fiziksel şiddet	Cinsiyet			Toplam	χ^2	p	F
	Kadın	Erkek	Diğer				
Hayır	252(258)	318(311)	23(24)	593	2,223	0,327	-
Evet	53(47)	49(56)	5(4)	107			
Toplam	305	367	28	700			

Tablo 4'te de görüldüğü gibi, Ki Kare analizi sonucunda, Covid-19 Pandemisi'nin karantina süreçlerinde hane içinde fiziksel şiddet yaşanma durumu ile "cinsiyet" değişkeni arasında istatistiksel olarak 0.05 manidarlık düzeyinde anlamlı bir bağlantının olmadığı belirlenmiştir ($\chi^2 = 2,223$; $p > 0.05$).

Bu bulguya bakarak, "Covid-19 Pandemisi'nin karantina süreçlerinde hane içinde şiddet yaşanma durumunun" erkek ve kadın cinsiyeti açısından bir fark yaratmadığı görülmektedir. Toplumda kadınların dezavantajlı grupta olduğu, daha çok fiziksel şiddete maruz kaldığı göz önünde bulundurulduğunda, bu tabloda erkeklerin de kadınlar kadar şiddete maruz kaldıklarını ifade ettikleri anlaşılmaktadır. Öte yandan tabloda görüldüğü üzere, "diğer" kategorisindeki yer alan katılımcıların, hane içinde fiziksel şiddete maruz kalma oranlarının kadın ve erkeklere göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

3.2.2.2. Eğitim Durumu Değişkenine İlişkin Bulgular

"Covid-19 Pandemisi'nin karantina süreçlerinde hane içinde fiziksel şiddet yaşanma durumunun" katılımcıların eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterip – göstermediğini belirlemek amacı ile Ki-Kare istatistik hesaplama yöntemi kullanılmıştır. Analiz sonucu elde edilen bulgular aşağıdaki Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Covid-19 Pandemisi'nin karantina süreçlerinde hane içinde fiziksel şiddet yaşanma durumunun eğitim durumuna göre analizi

Fiziksel şiddet	Eğitim Durumu					Toplam	χ^2	p	Fark
	İÖ ve daha az	OO	Lise	ÜNİ	YL ve üzeri				
Hayır	65(67)	63(70)	186(195)	229(216)	50(45)	593	16,856	0,000	4 - 2
Evet	14(12)	20(13)	44(35)	26(39)	3(8)	107			
Toplam	79	83	230	265	53	700			

1=İlkokul, 2=Ortaokul, 3= Lise, 4=Üniversite, 5=YL ve üzeri

Tablo 5'te de görüldüğü gibi, Ki Kare analizi sonucunda, Covid-19 Pandemisi'nin karantina süreçlerinde hane içindeki fiziksel şiddetin artması ile eğitim düzeyi arasında istatistiksel olarak 0.05 manidarlık düzeyinde anlamlı bir bağlantının olduğu belirlenmiştir ($\chi^2 = 16,856$; $p < 0.05$). Bu bağlantının hangi eğitim durumundaki bireylerin lehine olduğunu belirlemek amacı ile Bonferroni düzeltilmeli POST HOC işlemi gerçekleştirildiğinde, "Ortaokul" mezunlarının "Üniversite" mezunlarına göre hane içinde fiziksel şiddete daha fazla maruz kaldıkları belirlenmiştir.

Bu sonuçlar ışığında, katılımcıların eğitim düzeyi yükseldikçe, hane içerisinde fiziksel şiddetin yaşanma durumuna dair görüşleri ile ilgili oranın farklılaştığı görülmektedir. Eğitim düzeyi üniversite ve üstü olan katılımcılarda hane içindeki fiziksel şiddet daha az görülürken, eğitim düzeyi üniversitenin altında olan kullanıcıların karantina süreçlerinde, hane içinde daha fazla fiziksel şiddet ile karşı karşıya kaldıkları anlaşılmaktadır.

3.2.2.3. Hanenin Aylık Geliri Değişkenine İlişkin Bulgular

"Covid-19 Pandemisi'nin karantina süreçlerinde hane içinde fiziksel şiddet yaşanma durumunun" hane halkı aylık gelirine göre anlamlı bir farklılık gösterip – göstermediğini belirlemek amacı ile Ki-Kare istatistik hesaplama yöntemi kullanılmıştır. Analiz sonucu elde edilen bulgular aşağıdaki Tablo 6.'da verilmiştir.

Tablo 6. Covid-19 Pandemisi'nin karantina süreçlerinde hane içinde fiziksel şiddet yaşanma durumunun hane halkının aylık gelirine göre analizi

Fiziksel şiddet	Hanenin Aylık Geliri						Toplam	χ^2	p	Fark
	AÜ ve Az	5001-10000	10001-15000	15001-20000	20001-30000	30001 ve üzeri				
Hayır	106(114)	183(190)	97(101)	82(78)	56(48)	69(63)	593	19,376	0,000	6-1; 5-1.
Evet	28(21)	41(34)	22(18)	10(14)	1(9)	5(11)	107			
Toplam	134	224	119	92	57	74	700			

1=Asgari ücret ve daha az, 2=5001 – 10000, 3=10001 – 15000, 4=15001 – 20000, 5=20001 – 30000, 6=30001 ve üzeri

Tablo 6'da da görüldüğü gibi, Ki Kare analizi sonucunda, Covid-19 Pandemisi'nin karantina süreçlerinde hane içinde fiziksel şiddetin artma durumu ile hane halkının aylık geliri arasında istatistiksel olarak 0.05 manidarlık düzeyinde anlamlı bir bağlantının olduğu belirlenmiştir ($\chi^2 = 19,376$; $p < 0.05$). Bu bağlantının hangi gelir durumundaki bireylerin lehine olduğunu belirlemek amacı ile Bonferroni düzeltilmeli POST HOC işlemi gerçekleştirildiğinde, aylık geliri "Asgari ücret ve az" olan bireylerin, aylık geliri "20001 – 30000" ve "30001 ve daha fazla" olan bireylere göre anlamlı bir şekilde daha fazla şiddet gördükleri belirlenmiştir.

Bu sonuçlara göre, karantina süreçlerinde hane içerisinde fiziksel şiddetin yaşanma durumunu büyük oranda belirleyen faktör, katılımcıların hanelerinin aylık geliri olduğu görülmektedir. Hanenin aylık geliri arttıkça hanede yaşanan şiddetin düzeyi azalmıştır, hanenin aylık geliri azaldıkça, yaşanan şiddetin düzeyi de artmıştır.

3.2.2.4. Temel İhtiyaçları Karşılayamama Kaygı Düzeyleri Değişkenine İlişkin Bulgular

“Covid-19 Pandemisi’nin karantina süreçlerinde hane içinde fiziksel şiddet yaşanma durumunun” katılımcıların temel ihtiyaçlarını karşılayamama kaygı durumlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip – göstermediğini belirlemek amacı ile Ki-Kare istatistik hesaplama yöntemi kullanılmıştır. Analiz sonucu elde edilen bulgular aşağıdaki Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Covid-19 Pandemisi’nin karantina süreçlerinde hane içinde fiziksel şiddet yaşanma durumunun temel ihtiyaçları karşılayamama kaygı durumlarına göre analizi

Fiziksel şiddet	Temel ihtiyaç kaygısı			Toplam	χ^2	p	F
	Hayır	Evet	Bazen				
Hayır	147(132)	280(308)	166(153)	593	33,860	0,000	1-0; 1-2.
Evet	9(24)	83(56)	15(28)	107			
Toplam	156	363	181	700			

0=Hayır, 1=Evet, 2=Bazen

Tablo 7’de de görüldüğü gibi, Ki Kare analizi sonucunda, Covid-19 Pandemisi’nin karantina süreçlerinde hane içinde fiziksel şiddetin yaşanma durumu ile temel ihtiyaçlarını karşılayamama kaygı durumları arasında istatistiksel olarak 0.05 manidarlık düzeyinde anlamlı bir bağlantının olduğu belirlenmiştir ($\chi^2 = 33,860$; $p < 0.05$). Bu bağlantının temel ihtiyaçları karşılayamama kaygısının düzeyinin hangi bireylerin lehine olduğunu belirlemek amacı ile Bonferroni düzeltmeli POST HOC işlemi gerçekleştirildiğinde, “temel ihtiyaçlarını karşılayamama kaygısı” olan bireylerin, “temel ihtiyaçlarını karşılayamama kaygısı olmayan ve “bazen” olan bireylere göre anlamlı bir şekilde daha fazla fiziksel şiddet gördükleri belirlenmiştir.

Bu tabloya göre, Covid-19 Pandemisi süreci ile birlikte katılımcılar temel ihtiyaçlarını karşılayamama kaygısı yaşamış ve bu kaygı düzeyi hane içindeki şiddetin yaşanma durumunun gözle görülür biçimde belirleyicisi olmuştur. Karantina süreçlerinde temel ihtiyaçlarını karşılayamama kaygısı yaşayan katılımcıların büyük çoğunluğu, hane içinde fiziksel şiddet ile karşı karşıya kalmıştır. Diğer taraftan bu kaygıyı taşımayan katılımcılar hane içinde fiziksel şiddete daha az maruz kalmıştır.

3.2.2.5. Ekonomik Sıkıntı Yaşama Durumu Değişkenine İlişkin Bulgular

“Covid-19 Pandemisi’nin karantina süreçlerinde aile içinde fiziksel şiddet yaşanma durumunun” katılımcıların ekonomik sıkıntı yaşama durumlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip – göstermediğini belirlemek amacı ile Ki-Kare istatistik hesaplama yöntemi kullanılmıştır. Analiz sonucu elde edilen bulgular aşağıdaki Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Covid-19 Pandemisi’nin karantina süreçlerinde hane içinde fiziksel şiddet yaşanma durumunun ekonomik sıkıntı yaşama değişkenine göre analizi

Fiziksel şiddet	Ekonomik sıkıntı			Toplam	χ^2	p	Fark
	Hayır	Evet	Bazen				
Hayır	143(127)	302(326)	148(140)	593	27,929	0,000	1-0; 1-2.
Evet	7(23)	83(59)	17(25)	107			
Toplam	150	385	165	700			

0=Hayır, 1=Evet, 2=Bazen

Tablo 8’de de görüldüğü gibi, Ki Kare analizi sonucunda, Covid-19 Pandemisi’nin karantina süreçlerinde hane içinde fiziksel şiddetin yaşanma durumu ile ekonomik sıkıntı yaşama durumları arasında istatistiksel olarak 0.05 manidarlık düzeyinde anlamlı bir bağlantının olduğu belirlenmiştir ($\chi^2 = 27,929$; $p < 0.05$). Bu bağlantının hangi durum lehine olduğunu belirlemek amacı ile Bonferroni düzeltmeli POST HOC işlemi gerçekleştirildiğinde, “ekonomik sıkıntı” yaşayan bireylerin, “ekonomik sıkıntı yaşamayan ve “Bazen” yaşayan bireylere göre anlamlı bir şekilde daha fazla şiddet gördükleri belirlenmiştir.

Bu sonuçlara bakıldığında, Covid-19 Pandemisi sürecinde ekonomik sıkıntı yaşayan katılımcıların hanelerinde fiziksel şiddet daha belirgin bir şekilde görülürken, ekonomik sıkıntı yaşamayan katılımcılar söz konusu süreçte daha az fiziksel şiddete maruz kalmıştır.

3.2.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın üçüncü alt problemi “Covid-19 Pandemisi’nin karantina süreçlerinde hane içinde psikolojik şiddet yaşanma durumu nedir?” biçiminde belirlenmiştir. Araştırma sorusu ile ilgili elde edilen bulgular, aşağıdaki Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9. Covid-19 Pandemisi'nin karantina süreçlerinde hane içinde psikolojik şiddet yaşanma durumuna ilişkin betimsel istatistikler

Aile içi psikolojik şiddet yaşanma durumu	n	%
Evet	212	30,3
Hayır	488	69,7
Toplam	700	100

Tablo 9 incelendiğinde, Covid-19 Pandemisi'nin karantina süreçlerinde 212 katılımcı (%30,3) “hane içinde psikolojik şiddetin” yaşandığını ifade ederken, 488 katılımcı (%69,7), hane içinde psikolojik şiddetin yaşanmadığını ifade etmişlerdir.

Bu sonuca bakarak, katılımcıların büyük bir çoğunluğu, karantina süreçlerinde hane içinde psikolojik şiddete maruz kalmamıştır. Diğer taraftan, psikolojik şiddetin hane içinde yaşandığını ifade eden 18 yaş üstü 212 katılımcı, toplumsal yapıdaki psikolojik şiddetin varlığına işaret etmektedir.

3.2.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın dördüncü alt problemi “Covid-19 Pandemisi'nin karantina süreçlerinde hane içinde psikolojik şiddet yaşanma durumu, bireylerin; a) cinsiyetlerine, b) eğitim düzeylerine, c) hanelerin aylık gelirlerine, d) temel ihtiyaçları karşılayamama kaygı düzeylerine ve e)karantina süreçlerinde ekonomik sıkıntı yaşanma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” biçiminde belirlenmiştir.

3.2.4.1. Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulgular

“Covid-19 Pandemisi'nin karantina süreçlerinde hane içinde psikolojik şiddet yaşanma durumunun” cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip – göstermediğini belirlemek amacı ile Ki-Kare istatistik hesaplama yöntemi kullanılmıştır. Analiz sonucu elde edilen bulgular aşağıdaki Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10. Covid-19 Pandemisi'nin karantina süreçlerinde hane içinde psikolojik şiddet yaşanma durumunun cinsiyet değişkenine göre analizi

Psikolojik şiddet	Cinsiyet			Toplam	χ^2	p	Fark
	Kadın	Erkek	Diğer				
Hayır	192(213)	280(256)	16(20)	488	16,230	0,000	1-2
Evet	113(93)	87(111)	12(9)	212			
Toplam	305	367	28	700			

1=Kadın, 2=Erkek, 3=Diğer

Tablo 10'da görüldüğü gibi, Ki Kare analizi sonucunda, Covid-19 Pandemisi'nin karantina süreçlerinde hane içinde psikolojik şiddet yaşanma durumu ile “cinsiyet” değişkeni arasında istatistiksel olarak 0.05 manidarlık düzeyinde anlamlı bir bağlantının olduğu belirlenmiştir ($\chi^2 = 16,230$; $p < 0.05$). Bu bağlantının hangi cinsiyetin lehine olduğunu belirlemek amacı ile Bonferroni düzeltilmeli POST HOC işlemi gerçekleştirildiğinde, “Kadınların” “Erkeklerle” göre daha fazla, psikolojik şiddet yaşandığını ifade ettikleri belirlenmiştir.

Bu bulgulara bakarak, karantina süreçlerinde hane içinde psikolojik şiddet yaşandığını belirten 18 yaş üstü kadınlar ve erkekler arasındaki sayısal fark açıkça görülmektedir. Kadınlar psikolojik açıdan erkeklerle göre daha fazla şiddete maruz kaldığını belirtmiştir. Ayrıca “Diğer” kategorisinde yer alan katılımcıların, hane içinde psikolojik şiddete maruz kalma oranlarının kadın ve erkeklerle göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

3.2.4.2. Eğitim Durumu Değişkenine İlişkin Bulgular

“Covid-19 Pandemisi'nin karantina süreçlerinde hane içinde psikolojik şiddet yaşanma durumunun” eğitim düzeyine göre anlamlı bir farklılık gösterip – göstermediğini belirlemek amacı ile Ki-Kare istatistik hesaplama yöntemi kullanılmıştır. Analiz sonucu elde edilen bulgular aşağıdaki Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11. Covid-19 Pandemisi'nin karantina süreçlerinde hane içinde psikolojik şiddet yaşanma durumunun eğitim düzeyine göre analizi

Psikolojik şiddet	Eğitim Durumu					Toplam	χ^2	p	Fark
	İÖ ve daha az	OO	Lise	ÜNİ	YL ve üzeri				
Hayır	55(55)	55(58)	142(160)	189(178)	47(37)	488	18,767	0,000	5-3; 4-3.
Evet	24(24)	28(25)	88(70)	66(77)	6(16)	212			
Toplam	79	83	230	255	53	700			

1=İlkokul, 2=Ortaokul, 3= Lise, 4=Üniversite, 5=YL ve üzeri

Tablo 11'de görüldüğü gibi, Ki Kare analizi sonucunda, Covid-19 Pandemisi'nin karantina süreçlerinde hane içinde psikolojik şiddet yaşanma durumu ile eğitim düzeyi arasında istatistiksel olarak 0.05 manidarlık düzeyinde anlamlı bir bağlantının olduğu belirlenmiştir ($\chi^2 = 16,856$; $p < 0.05$). Bu bağlantının hangi eğitim durumundaki bireylerin lehine olduğunu belirlemek amacı ile Bonferroni düzeltilmeli POST HOC işlemi gerçekleştirildiğinde, “Lise”, “Ortaokul” ve “İlkokul” mezunlarının hane içinde psikolojik şiddet yaşama oranlarının, “Üniversite” ve “YL ve daha üzeri” mezunlarına göre daha fazla olduğu görülmüştür.

Bu bulgular değerlendirildiğinde, katılımcıların yükselen eğitim düzeyleriyle birlikte hane içinde psikolojik şiddetin yaşanma durumu daha az görülürken, eğitim düzeyi düştükçe hane içindeki psikolojik şiddetin yaşanma oranı da artmıştır. Başka bir deyişle, eğitim düzeyi üniversite ve üstü olan katılımcılarda hane içindeki psikolojik şiddet daha az görülürken, eğitim düzeyi üniversitenin altında olan kullanıcıların karantina süreçlerinde, hane içinde daha fazla psikolojik şiddet ile karşı karşıya kaldıkları anlaşılmaktadır.

3.2.4.3. Hanenin Aylık Gelirine İlişkin Bulgular

“Covid-19 Pandemisi’nin karantina süreçlerinde hane içinde psikolojik şiddet yaşanma durumunun” hane halkı aylık gelirine göre anlamlı bir farklılık gösterip – göstermediğini belirlemek amacı ile Ki-Kare istatistik hesaplama yöntemi kullanılmıştır. Analiz sonucu elde edilen bulgular aşağıdaki Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12. Covid-19 pandemi sürecinde aile içi psikolojik şiddet durumunun hane halkı aylık gelirine göre analizi

Psikolojik şiddet	Hanenin Aylık Geliri						Toplam	χ^2	p	Fark
	AÜ ve Az	5001-10000	10001-15000	15001-20000	20001-30000	30001 ve üzeri				
Hayır	85(93)	147(156)	83(83)	68(64)	47(40)	58(52)	488	12,061	0,034	1-5; 1-6.
Evet	49(41)	77(68)	36(36)	24(28)	10(17)	16(22)	212			
Toplam	134	224	119	92	57	74	700			

1=Asgari ücret ve daha az, 2=5001 – 10000, 3=10001 – 15000, 4=15001 – 20000, 5=20001 – 30000, 6=30001 ve üzeri

Tablo 12’de görüldüğü gibi, Ki Kare analizi sonucunda, Covid-19 pandemi sürecinde hane içinde psikolojik şiddet yaşanma durumu ile hane halkının aylık gelirinin arasında istatistiksel olarak 0.05 manidarlık düzeyinde anlamlı bir bağlantının olduğu belirlenmiştir ($\chi^2 = 12,061$; $p < 0.05$). Bu bağlantının hangi gelir durumundaki bireylerin lehine olduğunu belirlemek amacı ile Bonferroni düzeltmeli POST HOC işlemi gerçekleştirildiğinde, aylık geliri “Asgari ücret ve az” ile “5000-10000” arasında olan bireylerin, aylık geliri “20001 – 30000” ve “30001 ve daha fazla” olan bireylere göre anlamlı bir şekilde daha fazla psikolojik şiddet gördükleri belirlenmiştir.

Bu tabloya göre, hanenin aylık geliri hane içinde yaşanan psikolojik şiddetin önemli bir belirleyicisidir. Hanenin aylık gelirinin yüksek olduğu katılımcıların evlerinde psikolojik şiddete, aylık geliri daha düşük olanlara göre daha az rastlanmıştır. Tıpkı fiziksel şiddette olduğu gibi burada da ekonomik refah katılımcıların hane yaşamlarına pozitif yönde etki etmiştir.

3.2.4.4. Temel İhtiyaçları Karşılayamama Kaygı Düzeyleri Değişkenine İlişkin Bulgular

“Covid-19 Pandemisi’nin karantina süreçlerinde hane içinde psikolojik şiddet yaşanma durumunun” katılımcıların temel ihtiyaçlarını karşılayamama kaygı durumlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip – göstermediğini belirlemek amacı ile Ki-Kare istatistik hesaplama yöntemi kullanılmıştır. Analiz sonucu elde edilen bulgular aşağıdaki Tablo 13.’te verilmiştir.

Tablo 13. Covid-19 Pandemisi’nin karantina süreçlerinde hane içinde psikolojik şiddet yaşanma durumunun temel ihtiyaçlarını karşılayamama kaygısı değişkenine göre analizi

Psikolojik şiddet	Temel ihtiyaç kaygısı			Toplam	χ^2	p	Fark
	Hayır	Evet	Bazen				
Hayır	142(109)	206(253)	140(126)	488	67,453	0,000	1-0; 1-2.
Evet	14(47)	156(110)	41(55)	212			
Toplam	156	363	181	700			

0=Hayır, 1=Evet, 2=Bazen

Tablo 13’te görüldüğü gibi, Ki Kare analizi sonucunda, Covid-19 Pandemisi’nin karantina süreçlerinde hane içinde psikolojik şiddet yaşanma durumu ile temel ihtiyaçlarını karşılayamama kaygı durumları arasında istatistiksel olarak 0.05 manidarlık düzeyinde anlamlı bir bağlantının olduğu belirlenmiştir ($\chi^2 = 67,453$; $p < 0.05$). Bu bağlantının temel ihtiyaçları karşılayamama kaygısının düzeyinin hangi bireylerin lehine olduğunu belirlemek amacı ile Bonferroni düzeltmeli POST HOC işlemi gerçekleştirildiğinde, “temel ihtiyaçlarını karşılayamama kaygısı” olan bireylerin, “temel ihtiyaçlarını karşılayamama kaygısı “Olmayan” ve “Bazen” olan bireylere göre anlamlı bir şekilde daha fazla psikolojik şiddet gördükleri belirlenmiştir.

Bu tabloya bakarak, Covid-19 Pandemisi dönemindeki karantina süreçlerinde temel ihtiyaçlarını karşılayamama kaygısı yaşayan katılımcıların hanelerinde daha fazla psikolojik şiddet yaşanmıştır. Söz konusu kaygı düzeyinin azalmasıyla hane içindeki psikolojik şiddetin de yaşanma durumu da azalmıştır.

3.2.4.5. Ekonomik Sıkıntı Yaşama Durumu Değişkenine İlişkin Bulgular

“Covid-19 Pandemisi’nin karantina süreçlerinde hane içinde psikolojik şiddet yaşanma durumunun” katılımcıların ekonomik sıkıntı yaşama durumlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip – göstermediğini belirlemek amacı ile Ki-

Kare istatistik hesaplama yöntemi kullanılmıştır. Analiz sonucu elde edilen bulgular aşağıdaki Tablo 14'te verilmiştir.

Tablo 14. Covid-19 Pandemisi'nin karantina süreçlerinde hane içinde psikolojik şiddet yaşanma durumunun ekonomik sıkıntı yaşama değişkenine göre analizi

Psikolojik şiddet	Ekonomik sıkıntı			Toplam	χ^2	p	Fark
	Hayır	Evet	Bazen				
Hayır	127(105)	239(268)	122(115)	488	27,912	0,000	1-0; 1-2.
Evet	23(45)	146(117)	43(50)	212			
Toplam	150	385	165	700			

0=Hayır, 1=Evet, 2=Bazen

Tablo 14'te görüldüğü gibi, Ki Kare analizi sonucunda, Covid-19 Pandemisi'nin karantina süreçlerinde hane içinde psikolojik şiddet yaşanma durumu ile ekonomik sıkıntı yaşama durumları arasında istatistiksel olarak 0.05 manidarlık düzeyinde anlamlı bir bağlantının olduğu belirlenmiştir ($\chi^2 = 27,912$; $p < 0.05$). Bu bağlantının hangi durum lehine olduğunu belirlemek amacı ile Bonferroni düzeltmeli POST HOC işlemi gerçekleştirildiğinde, “ekonomik sıkıntı” yaşayan bireylerin, “ekonomik sıkıntı yaşamayan ve “bazen” yaşayan bireylere göre anlamlı bir şekilde daha fazla şiddet gördükleri belirlenmiştir.

Bu tablodaki sonuçlara bakıldığında, Covid-19 Pandemisi sürecinde ekonomik sıkıntı yaşayan katılımcıların hanelerinde psikolojik şiddet daha belirgin bir şekilde görülürken, ekonomik sıkıntı yaşamayan katılımcılar söz konusu süreçte daha az psikolojik şiddete maruz kalmıştır. Buna göre ekonomik refahın bireylerin hane yaşamlarına doğrudan etki ettiğini söylemek mümkündür.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın birinci alt problemi, “Covid-19 Pandemisi'nin karantina süreçlerinde hane içinde fiziksel şiddet yaşanma durumu nedir?” şeklindedir. Katılımcılardan gelen yanıtlara göre, 593'ü hane içinde fiziksel şiddet yaşanmadığını, 107'si ise hane içinde fiziksel şiddet yaşandığını ifade etmiştir. Söz konusu sorunun cevabını etkileyen değişkenlere bağlı olarak, hane içinde her iki şiddet türünü de yaşayanların sayısı yaşamayanlara oranla daha azdır.

Araştırmanın ikinci alt problemi, “Covid-19 Pandemisi'nin karantina süreçlerinde hane içinde fiziksel şiddet yaşanma durumu, bireylerin; a)cinsiyetlerine, b)eğitim düzeylerine, c)hanelerin aylık gelirlerine, d)temel ihtiyaçlarını karşılayamama kaygı düzeylerine ve e)karantina süreçlerinde ekonomik sıkıntı yaşanma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” biçiminde belirlenmiştir.

Covid-19 Pandemisi'nin karantina süreçlerinde hane içinde fiziksel şiddet yaşanma durumu, bireylerin cinsiyetlerine göre değerlendirildiğinde, yapılan araştırmalarda kadınların erkeklerden daha fazla fiziksel şiddete maruz kaldığı sonucunun aksine, erkekler de kadınlar kadar fiziksel şiddete maruz kaldığını ifade etmiştir.

Covid-19 Pandemisi'nin karantina süreçlerinde hane içinde fiziksel şiddet yaşanma durumuna ilişkin bir diğer değişken, bireylerin eğitim düzeyleri olarak belirlenmiştir. Eğitim düzeyi üniversite ve üstü olan katılımcılarda hane içindeki fiziksel şiddet daha az görülürken, eğitim düzeyi üniversitenin altında olan kullanıcıların karantina süreçlerinde, hane içinde daha fazla fiziksel şiddet ile karşı karşıya kaldıkları anlaşılmaktadır.

Covid-19 Pandemisi'nin karantina süreçlerinde hane içinde fiziksel şiddet yaşanma durumunun, hane halkının aylık gelirine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği konu edilmiştir. Buna göre, hanenin aylık gelirindeki artış hanede yaşanan şiddetin düzeyi azaltmıştır. Diyebiliriz ki; ekonomik refah toplumdaki bireylerin hane yaşamlarını pozitif yönde doğrudan etkileyen en önemli unsurlardan biridir.

Covid-19 Pandemisi'nin karantina süreçlerinde hane içinde fiziksel şiddet yaşanma durumunun, katılımcıların temel ihtiyaçlarını karşılayamama kaygı durumlarına göre, anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği araştırmanın bir diğer problemidir. Sonuç olarak, karantina süreçlerinde temel ihtiyaçlarını karşılayamama kaygısı yaşayan katılımcıların büyük çoğunluğu, hane içinde fiziksel şiddet ile karşı karşıya kalmıştır. Diğer taraftan bu kaygıyı taşımayan katılımcılar hane içinde fiziksel şiddete daha az maruz kalmıştır.

Covid-19 Pandemisi'nin karantina süreçlerinde aile içinde fiziksel şiddet yaşanma durumunun, katılımcıların ekonomik sıkıntı yaşama durumlarına göre anlamlı bir ilişkisinin olup olmadığı sorusunun bulguları değerlendirilmiştir. Buna göre, Covid-19 Pandemisi sürecinde ekonomik sıkıntı yaşayan katılımcıların hanelerinde fiziksel şiddet daha yoğun yaşanırken, ekonomik sıkıntı yaşamayan katılımcıların hanelerinde ise, fiziksel şiddete daha az rastlanmıştır. Buna göre ekonomik refahın bireylerin hane yaşamlarına doğrudan etki ettiğini söylemek mümkündür.

Araştırmanın üçüncü alt problemi, “Covid-19 Pandemisi’nin karantina süreçlerinde hane içinde psikolojik şiddet yaşanma durumu nedir?” olarak saptanmıştır. Bu soruya gelen yanıtlara göre, katılımcıların 488’i hane içinde psikolojik şiddet yaşanmadığını, 212’si ise hane içinde psikolojik şiddet yaşandığını ifade etmiştir. Bu oranlar fiziksel şiddet yaşayan kişi sayısından daha fazladır.

Araştırmanın dördüncü alt problemi, “Covid-19 Pandemisi’nin karantina süreçlerinde hane içinde psikolojik şiddet yaşanma durumu, bireylerin; a)cinsiyetlerine, b)eğitim düzeylerine, c)hanelerin aylık gelirlerine, d)temel ihtiyaçları karşılayamama kaygı düzeylerine ve e)karantina süreçlerinde ekonomik sıkıntı yaşanma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” biçiminde belirlenmiştir.

Covid-19 Pandemisi’nin karantina süreçlerinde hane içinde psikolojik şiddet yaşanma durumunun, cinsiyet açısından ortaya çıkan sonucu değerlendirildiğinde, kadınlar psikolojik açıdan erkeklere göre daha fazla şiddete maruz kalmaktadır.

Covid-19 Pandemisi’nin karantina süreçlerinde hane içinde psikolojik şiddet yaşanma durumuna, katılımcıların eğitim düzeyleri üzerinden değerlendirme yapılmıştır. Gelen cevaplara göre, eğitim düzeyi arttıkça hane içinde psikolojik şiddet yaşanma oranı azalmakta, eğitim düzeyi azaldıkça hane içinde psikolojik şiddet yaşanma oranı artmaktadır. Bu sonuç bize, eğitim düzeyi ile psikolojik şiddet arasında ters orantı olduğunu göstermektedir.

Covid-19 Pandemisi’nin karantina süreçlerinde hane içinde psikolojik şiddet yaşanma durumunun, hane halkının aylık gelirine göre değişkenlik gösterip göstermediği analiz edilmiştir. Buna göre, haneye giren aylık gelirin miktarı, hane içinde yaşanan psikolojik şiddetin önemli bir belirleyicisi olarak öne çıkmaktadır.

Covid-19 Pandemisi’nin karantina süreçlerinde hane içinde psikolojik şiddet yaşanma durumu, katılımcıların temel ihtiyaçlarını karşılayamama kaygı durumlarına göre analiz edildiğinde, temel ihtiyaçlarını karşılayamama kaygısı yaşayan katılımcıların hanelerinde daha fazla psikolojik şiddet yaşanmıştır. Söz konusu kaygı düzeyinin azalmasıyla hane içindeki psikolojik şiddetin de yaşanma durumu azalmıştır. Şiddetin azaltılması ve önlenmesinde, tıpkı hanenin aylık gelir düzeyinin belirleyici olduğu gibi, bu değişken de refah seviyesinin önemini öne çıkarmıştır.

Covid-19 Pandemisi’nin karantina süreçlerinde hane içinde psikolojik şiddet yaşanma durumu, katılımcıların ekonomik sıkıntı yaşama durumlarına göre incelendiğinde, bu süreçte ekonomik sıkıntı yaşayan katılımcıların hanelerinde psikolojik şiddet daha belirgin bir şekilde görülürken, ekonomik sıkıntı yaşamayan katılımcılar söz konusu süreçte daha az psikolojik şiddete maruz kalmıştır. Buna göre ekonomik refahın bireylerin hane yaşamlarına doğrudan etki ettiğini söylemek mümkündür.

Tüm bu sonuçlar ışığında hem eğitim düzeyinin yüksek hem de ekonomik refahın yüksek olduğu katılımcıların evlerinde fiziksel ve psikolojik şiddete daha az rastlanmıştır. Başka bir deyişle, eğitimsizlik ya da daha az eğitim ile ekonomik refahın yoksunluğu, fiziksel ve psikolojik şiddetin görülmesinde önemli birer unsur olarak yer almıştır. Eğitime gerekli ehemmiyetin verilmesi ve ekonomik refah düzeyinin artırılması, şiddetin önlenmesi çalışmalarına önemli bir katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

1. Ahmadi, R. (2020). “Koronavirüs Pandemisinin (Kovid-19) Toplumsal Etkileri”, bilar: Bilim Armonisi Dergisi, 3(2):65-72.
2. Atay, S. E. ve Gerçek, M. (2021). “İş-Yaşam Çatışmasının Koronavirüs (Covid-19) Pandemisi Sürecinde Yeniden Değerlendirilmesi: Kadın Akademisyenler Açısından Nitel Bir Araştırma”, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 24(45):203-241.
3. Birinci, M. ve Bulut, T. (2020). “Covid-19’un Sosyo-Ekonomik Yönden Dezavantajlı Gruplar Üzerindeki Etkileri: Sosyal Hizmet Bakış Açısından Bir Değerlendirme”, Sosyal Çalışma Dergisi, 4(1):62-68.
4. Boyacıoğlu, I., Uysal, M.S., Erdugan, C. (2020). “Psikolojik şiddetin ölçümü: Psikolojik İstismar Profiline ve Kadına Kötü Muamele Envanterinin Türkçeye Uyarlanması”, Psikoloji Çalışmaları, 40(1):1-38.
5. Cerrah, L. ve Dilmaç, M. (2022). “Pandemi Sürecinde Bireylerin Hane Halkı Finansı, Psikolojik Durum ve Sosyal Hayat Değişimlerinin İbadet Hayatına Etkisi”, Journal of Academic Value Studies, 8(1):66-80.
6. Çelik, Ş., & Çak, E. (2021). “Covid-19 Pandemi Sürecinin Aile Üzerine Etkisi”, Gevher Nesibe Journal Of Medical & Health Sciences, 6(11):43-49.
7. Çetin, D. ve Aral, N. (2022). “Türkiye’de COVID-19 Pandemi Sürecinin Aile İçi İletişime Etkisi”, KTO Karatay Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 3(2):80-90.

8. Çöl, S. Ö. (2008). “İşyerinde Psikolojik Şiddet: Hastane Çalışanları Üzerine Bir Araştırma”, Çalışma ve Toplum, 4:107-134.
9. De Oliveira, A. S. L. A. et al. (2021). “Psychological Violence Against Women Practiced by Intimate Partners: A Cross-Sectional Study in A Rural Area of Rio Grande do Sul, Brazil, 2017”, Epidemiol. Serv. Saude, 30(4):1-11.
10. Dızman, Z. Ş. (2022). “COVID-19 Pandemi Sürecinde Üniversite Öğrencilerinin Aile İlişkilerinin İncelenmesi”, Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi, 57(3):2488-2500.
11. Duman, Z. Ç., Özdağ, Ş. ve Özcan, A. (2003). “Aile İçi Şiddetin Çocuk Üzerindeki Etkisi Konusunda Hemşire Öğrencilerin Görüşleri”, Atatürk Üniv. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 6(2):50-56.
12. Eke, C. ve Küçükali, R. (2022). “COVID-19 Pandemi Sürecinde Kadına Yönelik Şiddet Olgularının Değerlendirilmesi: Erzurum İli Aziziye ve Aşkale İlçeleri Örneği”, Journal of Literature and Humanities, 68:36-42.
13. Ergöner, A. T., Biçen, E. ve Ersoy, G. (2020). “Domestic Violence during the COVID-19 Pandemic”, The Bulletin of Legal Medicine, 25(Special Issue):48-57.
14. Eroğlu, E. (2020). “Covid-19’un Ekonomik Etkilerinin ve Pandemiyle Mücadele Sürecinde Alman Ekonomik Tedbirlerin Değerlendirilmesi”, International Journal of Public Finance, 5(2):211-236.
15. Flury, M., Nyberg, E. & Riecher-Rössler, A. (2010). “Domestic Violence against Women: Definitions, Epidemiology, Risk Factors and Consequences”, Swiss Medical Weekly, 140:1-6.
16. Idris, S. A. M. et al. (2018). “Causes And Effects of Domestic Violence: A Conceptual Model on The Performance at Work”, International Journal for Studies on Children, Women, Elderly And Disabled, 4:199-207.
17. Karaca, N., Aksakal, E. ve Kılıç, C. (2020). “Covid-19 Salgınının Türkiye’de Aile İçerisinde Yol Açtığı Toplumsal Etkiler”, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 24(4):1811-1831.
18. Karasar, N. (2002). Bilimsel araştırma yöntemleri, Nobel yayıncılık, Ankara.
19. Karagün, E. ve Çağlayan, Ç. (2014). “Sporcuların Şiddete Maruz Kalma Durumları ile Öfke Düzeylerinin Değerlendirilmesi”, KOSBED, 28:113-127.
20. Krug, E. G. et al. (2002). “The World Report on Violence and Health”. The Lancet, 360: 1083-88.
21. McLachlan and Vermeulen Associates. <https://vaalpsychologists.co.za/categories-and-types-of-violence/>
22. Naik, I. B. & Naik, A. R. (2016). “Domestic Violence: Its Causes, Consequences And Preclusions Strategies”. IJARIE, 2(2): 1697-1705.
23. Özgentürk, İ., Karğın, V. ve Baltacı, H. (2012). “Aile İçi Şiddet ve Şiddetin Nesilden Nesile İletilmesi”, Polis Bilimleri Dergisi, 14(4): 55-77.
24. Polat, O. (2001). Çocuk ve Şiddeti, Der Yayınları, İstanbul.
25. Polat, O. (2017). “Şiddet”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, 22(1):15-34.
26. Shitta-Bey, O. A. (2016). “A Discourse on the Ontology of Violence”, Kaygı - Uludağ University Faculty of Arts and Sciences Journal of Philosophy, (27):151-166.
27. Şahin, S. ve Türk, M. (2010). “Çalışanlarda Psikolojik Şiddet Algılaması ve Kadın Çalışanlar Üzerine Bir Araştırma”, Çukurova Üniversitesi İİBF Dergisi, 14(2):1-9.
28. Şahin, H., Çakmak, A., & Erdem, Y. (2021). “Pandeminin Kadına Yönelik Şiddet Üzerine Etkisinin Yazılı Basına Yansıyan Olgular Üzerinden İncelenmesi”, Opus Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 18(43):7348-7367.
29. Şenol, D. ve Mazman, İ. (2014). “Çocuğa Uygulanan Şiddet: Türkiye Özelinde Sosyolojik Bir Yaklaşım”, KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 16(26):11-17.
30. Tathlıoğlu, K. (2016). “Aile İçi Şiddete Karşı Kadınların Tutumları: Bingöl İli Örneği”, TURAN Stratejik Araştırmalar Merkezi, 8(32):223-229.

31. Tripathi, P. et al. (2022). "Economic Perspectives on Violence Against Women During COVID-19 Crisis: A Case Study of Bihar", *Feminist Research*, 6(1):14-25.
32. TÜBİTAK (2021). Covid-19 ve Toplum: Salgının Sosyal, Ekonomik ve Beşeri Etkileri – Bulgular, Sonuçlar ve Öneriler, TÜBİTAK Yayını, Ankara.
33. Urhan, G. ve Arslankoç, S. (2021). "Covid-19 Pandemi Sürecinde Sosyal Politika ve Yerel Yönetimler: İstanbul İlçe Belediyeleri Örneği", *Çalışma ve Toplum*, (2):945-980.
34. Ünal, B. ve Gülseren, L. (2020). "Covid-19 Pandemisinin Görünmeyen Yüzü: Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet", *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 23(1):89-94.
35. Walby, S. et al. (2017). *The Concept and Measurement of Violence Against Women and Men*, Policy Press, Bristol.
36. Yılmaz, E. ve Aydın Doğan, R. (2021). "COVID-19 Pandemisi Nedeniyle Yaşanılan Toplumsal İzolasyonun Aile İçi ve Kadına Yönelik Şiddet Üzerine Etkisi", *Unika Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(1):39-48.
37. Yusuf, O. B. et al. (2019). "Physical Violence among Intimate Partners in Nigeria: A Multi Level Analysis", *International Journal of Public Health and Epidemiology*, 8(7):1-8.